

4.0 Gwirfoddolwyr

Rheoli ymadawiadau gwirfoddolwyr

Trosolwg

1. Cyflwyniad
2. Addasrwydd gwirfoddolwyr i'r rolau
3. Cwnsela Allan
4. Gadael Gwirfoddolwyr i Fynd
5. Gwybodaeth bellach

Mae'r daflen wybodaeth hon yn esbonio'r dulliau o reoli ymadawiadau gwirfoddolwyr mewn modd sensitif a chlr sy'n dangos parch.

Cyflwyniad

Mae'n bwysig bod pob mudiad yn cymryd cyfrifoldeb am eu gweithdrefnau recriwtio gwirfoddolwyr a bod ganddynt system i asesu addasrwydd y ddwy ochr. Mae hon yn broses barhaus.

Mae'n golygu cymryd gofal gyda'r broses ymgeisio a chyfweld, gan gynnwys efallai gwiriadau'r **Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS)**, lle bo'n briodol, geirdaon, proses gynefino a hefyd adolygu'n barhaus drwy oruchwyliaeth reolaidd, yn ystod holl gyfnod y gwaith gwirfoddol.

Llun: Grŵp o wirfoddolwyr yn casglu sbwriel

Os nad yw gwirfoddolwr yn addas i'r rolau rydych yn eu cynnig

Ni ddylid byth ystyried gwirfoddolwr yn anaddas ar sail hil, rhywedd, oedran, anabledd, cyfeiriadedd rhywiol, anfantais na chrefydd.

Dyma rai rhesymau y gallech ystyried ymgeiswyr / gwirfoddolwyr yn amhriodol ar gyfer eich rôl/rolau:

- Gwiriad **DBS** yn dynodi eu bod yn anaddas i'r rôl – yn unol â'ch polisi.
- Methu â darparu geirdaon (os oes angen geirdaon).
- Angen cymorth na all y mudiad ei ddarparu.
- Yn derbyn cymorth personol parhaus sy'n dynodi anaddasrwydd i'r rôl.
- Methu ag ymgymryd â'r hyfforddiant angenrheidiol, neu gyrraedd safonau a asesir, neu wirfoddoli o fewn polisiâu gwirfoddoli'r mudiad. Gallai hyn gynnwys methu ag ateb gofynion polisi allweddol **e.e. ymddygiad neu agweddau sy'n mynd yn groes i bolisi cyfle cyfartal ac amrywiaeth.**
- Camddefnydd gweithredol o gyffuriau ac alcohol.

Dylai'ch polisiâu/canllawiau ei gwneud yn glir y ffordd yr asesir addasrwydd gwirfoddolwyr. Beth bynnag yw'r rheswm dros benderfynu nad yw gwirfoddolwr yn addas, dylai'r broses fod yn deg ac yn dryloyw ac yn unol â'r gweithdrefnau sydd wedi'u nodi yn eich polisiâu gwirfoddoli.

Gallai '**cael eich troi i ffwrdd**' o waith gwirfoddol gyda mudiad penodol deimlo fel pe bai chi wedi'ch gwrthod a gall olygu canlyniadau difrifol i'r gwirfoddolwr. Mae angen cynnal yr holl broses mewn modd sensitif, clir a pharchus.

I gael rhagor o wybodaeth, gweler y daflen wybodaeth:
4.15 Supporting Volunteers with Additional Needs

Cwmsela Allan

Cwmsela Allan yw'r broses o gytuno na fydd gwirfoddolwr yn cael ei leoli yn eich mudiad. Dylid rhoi rhesymau clir ac onest i'r gwirfoddolwr pam na all ddechrau gwirfoddoli gyda'ch mudiad. Ni ddylid rhoi esgus iddynt (e.e. 'mae'r prosiect yn llawn ar hyn o bryd'). Dylech ystyried llunio polisi Cwmsela Allan, a fydd yn cynnwys:

- Y broses ddethol
- Gweithdrefnau cwmsela allan
- Sefyllfaoedd pan ellir gwrthod y cyfle i wirfoddolwyr wirfoddoli gyda'r prosiect
- Unigolyn penodol a fydd yn cynnal y weithdrefn
- Datganiad yn cadarnhau y bydd gwirfoddolwyr yn cael rhesymau clir ac onest pam na ellir bwrw ymlaen
- Canllawiau arfer gorau ar gyfer staff wrth gynnal cyfweiliadau cwmsela allan

Os teimlwch yn ystod y broses ddethol ryw ymateb greddfoll ynglŷn â gwirfoddolwr, peidiwch ei anwybyddu o reidrwydd, ond sicrhewch nad yw'n deillio o ragfarn bersonol.

Gofynnwch y cwestiynau canlynol i chi'ch hun:

- Beth yn union a ysgogodd y teimladau negyddol?
- A oedd eich pryder wedi'i ysgogi gan unrhyw anghysondeb yn yr wybodaeth a roddodd y gwirfoddolwr fel rhan o'r broses ddethol?
- A oedd yr unigolyn wedi deall eich disgwyliadau'n glir?
- Pa rannau o'r meini prawf asesu y mae'r unigolyn wedi methu â'u bodloni?

Dylech bob amser wneud y canlynol:

- Cael barn arall gan gydweithiwr
- Gwneud gwiriadau pellach
e.e. gofyn am eirida arall, cynnal ail gyfweiliad neu ofyn i'r unigolyn wneud hyfforddiant pellach
- Dylai cyfweilwyr ddefnyddio arfer gorau wrth roi adborth, gan gynnwys y canlynol:
  - Pwysleisio rhinweddau positif y gwirfoddolwr
  - Sicrhau ei fod yn deall
  - Gofyn am farn y gwirfoddolwr

Gadael Gwirfoddolwyr i Fynd

Bydd polisi 'Gadael gwirfoddolwyr i fynd' yn eich arwain a'ch cynorthwyo wrth benderfynu a ddylid gofyn i wirfoddolwr adael y prosiect. Ni ddylid cyfeirio at hyn fel gweithdrefn ddisgyblu ac mae angen iddo fod ar wahân i weithdrefnau ar gyfer staff cyflogedig, gan fod gan y berthynas sydd gennych â gwirfoddolwyr sylfaen wahanol i'r un sydd gennych â staff cyflogedig.

Gallai'r polisi gynnwys:

- sefyllfaoedd pan ofynnir yn awtomatig i wirfoddolwr adael y mudiad
- opsiynau eraill heblaw am adael – ailhyfforddi, addasu'r rôl, cymorth a goruchwyliaeth ychwanegol
- y ffordd yr ymchwilir i bryderon neu gwynion.
- systemau rhybuddio
- proses apelio

Os gofynnir i'r gwirfoddolwr adael, neu os yw'n dewis gadael y mudiad, cyfeiriwch nhw'n ôl at y Ganolfan Wirfoddoli leol, os yw hyn yn briodol. Eglurwch y gall fod cyfleoedd eraill mwy addas iddynt.

Pan fo ar wirfoddolwr eisiau rhoi'r gorau i wirfoddoli

Mae amgylchiadau gwirfoddolwyr yn newid yn aml, gan eu hatal rhag parhau yn eu rôl ac mae gwirfoddolwyr yn aml yn symud ymlaen at wirfoddoli pellach neu waith â thâl yn rhywle arall. Dylid ei gwneud yn glir i wirfoddolwyr y gallant roi'r gorau iddi unrhyw bryd.

Er ei bod hi bob amser yn drist gweld gwirfoddolwyr yn symud ymlaen, efallai y gallech gydnabod mai'ch mudiad chi a roddodd y cyfleoedd, yr sgiliau, yr wybodaeth a'r hyder angenrheidiol iddynt gyflawni eu hamcanion. Dathlwch hyn a rhoi gwybod y gwerthfawrogwyd eu cyfraniad. Fel mesur o arfer dda, darparwch eirida iddynt, a thystysgrif neu lythyr diolch.

Dylai'ch canolfan wirfoddoli leol allu'ch cynorthwyo ymhellach i ddatblygu'ch polisiau a'ch gweithdrefnau.

Gwybodaeth bellach

Buddsoddi mewn Gwirfoddolwyr - Safon

Buddsoddi mewn Gwirfoddolwyr

<https://iiv.investinginvolunteers.org.uk/download-the-standard>

Taflenni gwybodaeth ychwanegol

Cefnogi Trydydd Sector Cymru

4.15 Cefnogi gwirfoddolwyr ag anghenion ychwanegol

Cefnogi Trydydd
Sector **Cymru**

Third Sector
Support **Wales**

Rhwydwaith o fudiadau cymorth i'r trydydd sector cyfan yng Nghymru yw Cefnogi Trydydd Sector Cymru.

Ceir ynddo'r 19 corff cymorth lleol a rhanbarthol ledled Cymru, y Cyngorau Gwirfoddol Sirol, a'r corff cymorth cenedlaethol, Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (CGGC).

Am ragor o wybodaeth cysylltwch â <https://thirdsectorsupport.wales/cy/cysylltu/>

Ymwadiad

Mae'r wybodaeth a ddarperir yn y daflen hon ar gyfer cyfarwyddyd yn unig. Nid yw'n amnewid am gyngor proffesiynol ac ni allwn dderbyn unrhyw gyfrifoldeb am golled o ganlyniad i unrhyw un sy'n gweithredu neu'n gwrthod gweithredu arno.